

No, Lojzika in Anica, kaj bosta rekli na to? Ali sedaj poznata to vdanč in ubogljivo Reziko?

»A kje je sedaj? Ali še živi?« bosta vprašali.

Kmalu po tistem sem bil enkrat v Ljubljani, in na trgu srečam Reziko. Bila je kakor včasih doma: mirna, resna, dostojna. V očeh — nekje notri v duši ji je ležalo še vedno tisto milo in otožno . . .

»Kako je, Rezika? Si zdrava? Se dobro učiš? Kaj pa mati? Pavlek?«

O vsem sem jo vprašal, o vsem sva se pogovorila. In ko sva imela iti narazen, se je obotavljala, kot da hoče še nekaj povedati. Krog ustnic ji je pa trepetalo in v oči sta ji prišli dve veliki, svetli solzi . . . A ni izpregovorila, ampak poklonila se je, poljubila roko in pozdravila:

»Hvaljen Jezus!«

»Amen.«

Tedaj sem jo videl zadnjikrat. Par let po tistem dobim obvestilo od njenega strica, da je zbolela in umrla. Naenkrat je bilo: bolezen je prišla, prepeljali so jo domov, a doma je umrla. Umrla je baje silno lepo in vdano . . .

Jaz pa je ne morem pozabiti — te svoje nekdanje vzorne učenke Logiške Rezičke. In kadar se spomnim nanjo, tako mi je, kot bi me hotela grajati vest, ker jo tedaj v Ljubljani nisem bil vprašal po vzroku, zakaj ni bila prišla k igri. V naglici sem bil pozabil na to. A danes se mi zdi, da je deklica pričakovala, da jo vprašam in ji dam priliko, da se opraviči. Ker je pa nisem vprašal in ker sama — ali si ni upala, ali pa ne hotela z besedo na dan: je pač bila odšla s potrjim srcem . . . Ali pa morebiti tudi ni bila odšla s potrjim srcem, kdo-le? Včasih si prigovarjam, da je molčala nalašč. Mislila si je morda tako-le: »Obljubila sem bila, da pridem, ako me bodo mati pustili. Ker nisem prišla, morajo gospod katehet vedeti, da me mati niso pustili. Če me pa mati niso pustili, pa gospod katehet zopet vedo, da so imeli gotovo vzrok za to . . .« Da, še najbolj verjetno se mi zdi, da je Rezika mislila tako. Bila je pač preverjena, da je prav ravnala, ker je ubogala mater — čemu se torej opravičevati in izgovarjati?

Sedaj pa, Lojzika in Anica, z Bogom! Kadar bo pokorščina težka, takrat se pa spomnita tehle vrstic in pa nekdanje — tako pridne in ubogljive Logiške Rezičke.

Anka in Tonko.

Slika. Spisal Kancijan.

Ro bi rdeče jagode ne bile tako dobre, saj bi jih Anka in Tonko ne bila šla iskat. Hrib rdečih jagod je bil namreč silno daleč. Eno uro. To je bilo za Anko in Tonka kakor pot iz Ljubljane do Trsta. Trst jima je veljal sploh za nekaj, kar je ležalo daleč. Anka in Tonko pa nista smela nikamor daleč. Najdaljša Tonkova pot je bila sicer pot v šolo; Ankina pa v cerkev, a ne drugače, če je šla z njo tudi babica.

Danes pa sta se Anka in Tonko prvokrat napotila daleč. Bratec je sestrico izvodil na to pot.

»Brez jagod pa ne pojdeva domov.«

»Ne pojdeva, ne.«

»Gotovo, da ne.«

»A koliko imava še do hriba?«

»Sva že pri njem.«

Govorila in hodila sta že celo uro.

»Anka, sedaj pa kar v hrib.«

Anka je stopila za Tonkom.

Na domačo hišo sta popolnoma pozabila. Še dobra mamica jima ni prišla na misel. Tudi babica ne. Ko sta odhajala, mamice ni bilo doma. Ona jima ne bi bila dovolila hoditi tako daleč. Babici sta se pa skrila. Babici skriti se je tako lahko. Preden pride babica okrog ogla, kje je že otrok. Je že skoraj deset let, odkar je babica stopila na polževo pot. In tam se ne pride daleč. Tudi do hriba rdečih jagod ne. Babica ju ne dohiti.

Anka in Tonko sta brezskrbno krenila v hrib.

»Tonko, mene je pa strah.«

Anka se je ozrla naokoli. Iz šume se ni videlo nikamor.

»Pojdi no, Anka. Če ne, pa jagod ne dobiš.«

Tonko je stopal pred njo. Za vsakim korakom se je ozrl nazaj. Anka je počasi spela za njim.

»Jih že vidim! Jih že vidim!«

Tonko je zavpil na ves glas.

A se je zmotil. Ni bila rdeča jagoda, ampak žabjek. Bil je še nezrel, zatorej je nosil rdeče jagode.

Tudi Tonko je kmalu spoznal zmoto.

Na gabrovi veji se je oglasila sinica: »Bo pičlo. Bo pičlo.«

Anki je bila pesem zelo všeč. Za trenutek je popolnoma pozabila, po kaj je prišla. Poslušala je samo sinico.

Sinica pa je pela venomer: »Bo pičlo. Bo pičlo.«

Ko bi Anka razumela to pesem, ne bi je mogla biti vesela.

»Kaj postajaš, Anka? Naprej!«

Tonko je postajal že nemiren, Anka pa trudna.

»Jaz ne grem več naprej. Počivajva!«

Sestra se je bratcu uprla. Sedla sta na mahovje in počivala.

Naenkrate je nekaj zašelestelo v grmovju.

Anka se zgane, Tonko vstane.

Zagledal je žival. Rmene polti, slokega telesa, vitkih nog.

Na obrazu se mu je bralo, kakor da je zagledal nekaj strašnega.

Tonko je pogledal v Anko in vzkliknil:

»Beživa!«

Anka vstane. Med grmovjem zagleda grozen strah.

»Tonko, kaj je to?«

»Divja zver.«

Anka in Tonko.

»Kakšna zver?«

»Lev.«

Tonko je v šoli slišal nekaj o levih. Takoj mu je prišla v glavo grozna misel, da utegne biti ta žival sam lev.

»Kaj pa je lev?« popraša boječe Anka in se oklene bratca za rame.

»Najbolj divja zver.«

V silnem strahu sta pobegnili z groznega kraja. Žival pa je odhitela v nasprotno smer.

Vsi trije so bežali. Težko bi bilo reči, kdo je bil bolj preplašen: Anka? Tonko? Ali »lev«? Zakaj ta »lev« je bila le krotka in plaha srna.

Ko sta pribežala pod hrib, sta se ozrla nazaj. Zveri ni bilo več videti. Samo sinica se je spet oglasila v šumi. Bila je to druga od one, ki jo je poslušala Anka v hribu, zatoorej je pela tudi drugače:

»Si suh? Si suh?«

Tonku je ta glas očitajoče legel na srce.

»Si suh? Si suh?«

Brez jagod pač, a sicer ni bil Tonko ravno suh, marveč ves potan od groze in strahu.

Babica pa je Tonka lepo poučila: »Ker si imel nemirno vest, si videl tamkaj divjega leva, kjer je bila le krotka srna. Tako se godi neubogljivcem.«

Deklamovanke.

9. Pesem abstinenta.

O vinska trta, žlahtni les,
nešetokrat opevan že,
rodiš pač sladek dar nebes,
a beda v njem je in gorje.

Kot kače trte tvoje vrt
od vseh strani opletajo,
iz jagod tvojih gleda smrt,
iz njih se biči spletajo.

Oj, biči skrivni, ki sladkó
razum nam v sèn ovijajo . . .
ki v mrežo srce ujemo,
da rože v njem umirajo.

In v srcu kača se vzbudi:
Iz sebe sika ogenj, strup;
priliva ogenj ji strasti
peneči sok iz svetlih kup.

In človek, solnčni sin višav,
pogreza se v temò globin . . .
Reži demonov se drhal,
ko nove žrtve zre pogin.

Žari pa vzhod in jug, zapad,
in v ognju sever krvavi —
prihaja rod, oj čil in mlad,
da glavo vragom tem zdrobi.

Maksimov.

